Rhaglen Gyflawn

Cyfarfod

IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL CBC Y GOGLEDD

Dyddiad ac Amser

2.00 y.h., DYDD LLUN, 9FED TACHWEDD, 2026

Lleoliad

Cyfarfod Rhithiol

Pwynt Cyswllt

Jasmine Jones

jasminejones@gwynedd.llyw.cymru

IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL CBC Y GOGLEDD

Aelodau a phleidlais

Cynghorwyr

Craig ab Iago	Cyngor Gwynedd
Richard Jones	Cyngor Sir y Fflint
Chris Cater	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Geraint Lloyd Williams	Cyngor Sir Ddinbych
Hugh Jones	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Nicola Roberts	Cyngor Sir Ynys Môn

Aelod Eryri

Ifor Glyn Lloyd	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Swyddogion Cyswllt Cynghorau Cyfansoddol

David Fitzsimon	Cyngor Sir y Fflint
Chris Smith	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
James Harland	Cyngor Sir Conwy
Dewi Jones	Cyngor Sir Ynys Môn
Paul Mead	Cyngor Sir Ddinbych
Gareth Jones	Pennaeth Cynorthwyol yr Adran Cynllunio a'r Amgylchedd
Keira Sweenie	Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Swyddogion yn Bresennol

Alwen Williams	Prif Weithredwr y Cyd-bwyllgor Corfforaethol
Mark Watkins	Swyddog Monitro
Helen Edwards	Dirprwy Swyddog Monitro
Dewi Morgan	Prif Swyddog Cyllid
Sian Pugh	Pennaeth Cynorthwyol Cyllid

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL 4 - 8

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor a gynhaliwyd ar 14/09/26 fel rhai cywir.

5. DIWEDDARIAD SEFYLLFA'R CYNLLUN DATBLYGU STRATEGOL 9 - 13

Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar y sefyllfa a gyrhaeddwyd gyda'r Cynllun Datblygu Strategol (SDP).

6. ADOLYGIAD O'R FFRAMWAITH DATBLYGU CENEDLAETHOL 14 - 18

Rhoi cipolwg i'r Aelodau ar yr adolygiad o ddogfen gynllunio sylfaenol, Cymru'r Dyfodol – y Cynllun Cenedlaethol 2040, ei oblygiadau ar gyfer gweithio a chynllunio rhanbarthol, a'r cyfleoedd i gymryd rhan yn y broses adolygu.

IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL CYD-BWYLLGOR CORFFOREDIG Y GOGLEDD
14/09/2026

Yn bresennol: Cynghorydd Hugh Jones (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam) (Is-gadeirydd)

Cynghorwyr:
Craig ab Iago (Cyngor Gwynedd), Richard Jones (Cyngor Sir y Fflint), Chris Cater (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy), ac Ifor Glyn Lloyd (Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri).

Prif Swyddogion:
James Harland (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy), Dewi Jones (Cyngor Sir Ynys Môn), Paul Mead (Cyngor Sir Ddinbych), Gareth Jones (Cyngor Gwynedd) a Keira Sweeney (Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri).

Swyddogion yn bresennol:

Alwen Williams (Prif Weithredwr Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd), Mark Watkins (Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Cyfreithiol/Swyddog Monitro), Helen Edwards (Dirprwy Swyddog Monitro), Andy Roberts (Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol), Sian Pugh (Pennaeth Cynorthwyol Cyllid – Cyngor Gwynedd), Ffion Haf Williams (Uwch Swyddog Gweithrediadau), Elen Wyn Owen (Swyddog Cymorth Corfforaethol), Gwen Roberts (Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Cyngor Gwynedd), a Sera Whitley (Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Cyngor Gwynedd).

Eraill yn bresennol:

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan:

- Cynghorydd Nicola Roberts (Cyngor Sir Ynys Môn) (Cadeirydd)
- Dewi Morgan (Prif Swyddog Cyllid)

Nodwyd nad oedd Alan James (Cyngor Sir Ddinbych) bellach yn Aelod o Is-bwyllgor Cynllunio Strategol y Cyd-bwyllgor o ganlyniad i newidiadau diweddar i Gabinet Cyngor Sir Ddinbych. Adroddwyd bod Paul Mead yn bresennol i gynrychioli Cyngor Sir Ddinbych.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Nid oedd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. MATERION BRYS

Ni chodwyd unrhyw faterion brys.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 1 Gorffennaf 2026 fel cofnod cywir.

5. ADRODDIAD - DIWEDDARIAD AR Y CYNLLUN DATBLYGU STRATEGOL

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol.

PENDERFYNWYD

Nodi cynnwys yr adroddiad.

Y RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

Darparu diweddariad i'r Aelodau ar y sefyllfa gyfredol gyda'r Cynllun Datblygu Strategol.

TRAFODAETH

Nodwyd nad oedd cworwm yn yr Is-bwyllgor ar yr adeg y dechreuodd y drafodaeth.

Cyflwynwyd yr adroddiad, gan roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd gyda'r Cynllun Datblygu Strategol (CDS). Atgoffwyd yr Aelodau fod Blaenraglen Waith wedi'i gosod ar gyfer y flwyddyn yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 1 Gorffennaf 2026, a nodwyd pum pwnc allweddol fel rhan o'r Flaenraglen Waith honno. Un o'r pynciau allweddol hynny oedd casglu tystiolaeth am y Cynllun Datblygu Strategol.

Nodwyd bod yr adroddiad hwn yn cynnwys archwiliad tystiolaeth a gynhaliwyd gan ARUP, a gomisiynwyd i ymgymryd â'r gwaith ar ran y Cyd-bwyllgor. Eglurwyd bod gan bob awdurdod lleol sylfaen dystiolaeth i gefnogi eu Cynllun Datblygu Lleol (CDLl), ac mai egwyddor gyntaf yr archwiliad tystiolaeth oedd edrych ar ba mor ddefnyddiol a pha mor gyfredol oedd y wybodaeth honno. Ail egwyddor yr archwiliad tystiolaeth oedd cynnal dadansoddiad bwlch er mwyn nodi argymhellion a meysydd gwaith at y dyfodol.

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau bod adroddiad drafft yr archwiliad tystiolaeth wedi'i dderbyn ar ôl cyhoeddi'r agenda ar gyfer y cyfarfod hwn. Esboniwyd y byddai'r adroddiad archwilio tystiolaeth drafft yn cael ei rannu â rheolwyr polisi ac uwch reolwyr o fewn yr awdurdodau lleol i sicrhau cydweithrediad agos wrth ddatblygu'r CDS. Ymhellach, byddai hefyd yn rhoi cyfle i awdurdodau lleol adnabod unrhyw fudd posib neu orgyffwrdd gyda gwaith tebyg oedd yn cael ei gynllunio fel rhan o'u CDLl.

Esboniwyd ymhellach bod yr atodiad i'r adroddiad yn rhoi syniad o dueddiadau cyffredinol a welwyd o'r dadansoddiad cynnar o'r dystiolaeth, a thynnwyd sylw penodol at y gydberthynas amlwg rhwng cyflogaeth, tai a seilwaith trafnidiaeth strategol.

Gofynnwyd am ddiffiniad eglur o 'strategol', ac esboniwyd nad oedd diffiniad penodol ar hyn o bryd gan y byddai gwahanol drothwyon ar draws pob awdurdod yn y Gogledd. Pwysleisiwyd y byddai'r diffiniad yn debygol o ddod i'r amlwg o'r archwiliad tystiolaeth gan y byddai'n canolbwyntio ar amrediad, graddfa a chwmpas y dyraniadau a wnaed gan bob awdurdod lleol.

Cwestiynwyd a fyddai rhai pynciau penodol megis tai fforddiadwy, ffosffadau, manwerthu, rhwydweithiau rheilffyrdd, seilwaith gwyrdd, perygl llifogydd, a safonau parcio yn cyd-fynd â'r dystiolaeth a gasglwyd. Esboniwyd y byddai'r holl bynciau hyn yn cael eu cynnwys o dan benawdau eithaf cyffredinol, ac nad oeddynt yn unigryw i'r CDS. Pwysleisiwyd bod yr adroddiad tystiolaeth yn debygol o nodi pynciau, fel y rhai uchod, a fyddai'n gofyn am gyfarwyddyd polisi ar lefel strategol.

Ar ôl i un o Aelodau'r Is-bwyllgor gyrraedd yn hwyr, cadarnhawyd bod cworwm bellach yn y cyfarfod. Darparwyd crynodeb o'r eitem gan y Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol er budd yr Aelod oedd wedi cyrraedd yn hwyr, a rhoddwyd cadarnhad i'r Cadeirydd bod ganddynt ddealltwriaeth ddigonol o'r eitem yn dilyn y crynodeb.

Codwyd pryderon ynglŷn â gwersylloedd anghyfreithlon y gymuned sipsiwn a theithwyr, a thynnwyd sylw at y ffaith ei bod yn broblem strategol yn hytrach na phroblem leol. Nodwyd y gallai'r mater hwn arwain at greu rhaniad o fewn cymunedau a bod angen i'r polisi ddal i fyny â'r galw.

Ymhelaethwyd bod yr holl Awdurdodau Cynllunio Lleol a'r Cyd-bwyllgorau Corfforedig wedi'u gwahodd gan bwyllgor Llywodraeth Leol, Tai a Chynllunio Llywodraeth Cymru, drwy CLlLC, i wneud awgrymiadau ac argymhellion ar gyfer llunio'u Blaengynlluniau Gwaith. Gwnaed cyflwyniad ar ran Cyd-bwyllgor Corfforedig y Gogledd yn nodi bod angen ffyrdd mwy arloesol o ddarparu tai fforddiadwy, a bod angen asesiad sylfaenol ar lefel strategol o'r ddarpariaeth a wneir ar gyfer sipsiwn a theithwyr.

Codwyd mater pellach ynglŷn â'r amser a gymerid gan unigolion i adael gwersylloedd anghyfreithlon, gan nodi y gallai'r holl broses gymryd hyd at bedair blynedd. Tynnwyd sylw at y ffaith bod angen system gyflym i ymdrin yn fwy difrifol â gwersylloedd anghyfreithlon, ynghyd ag adolygiad cyflawn o'r broses ddeddfwriaethol. Nodwyd y byddai'r broses CDS yn caniatáu i'r cwestiynau a'r pryderon hyn gael eu codi ar lefel strategol a chyson, gan arwain at ddatblygu polisi a chanllawiau ystyrlon ar lefel strategol.

6. Y BERTHYNAS RHWNG Y CYNLLUN DATBLYGU STRATEGOL A CHYNLLUNIAU DATBLYGU LLEOL

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol.

PENDERFYNWYD

Nodi cynnwys yr adroddiad.

Y RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

Cynorthwyo Aelodau i ddeall safbwyntiau perthnasol y Cynllun Datblygu Strategol a'u Cynlluniau Datblygu Lleol.

TRAFODAETH

Cyflwynwyd yr adroddiad, gan dynnu sylw at sefyllfa bresennol Cyngor Sir Ddinbych gyda'u Cynllun Datblygu Lleol (CDLl). Adroddwyd y bu Cyngor Sir Ddinbych yn datblygu adolygiad o'u CDLl, a effeithiwyd gan ragamcanion tai newydd Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd yn gynharach yn y flwyddyn. Esboniwyd bod y tueddiadau a ddangoswyd gan ragamcanion Llywodraeth Cymru yn sylweddol uwch na'r gofyniad tai a nodwyd ar hyn o bryd yn adolygiad CDLl Sir Ddinbych.

Yn dilyn trafodaethau gyda Llywodraeth Cymru, esboniwyd bod angen i Gyngor Sir Ddinbych gynnal trafodaethau mewnol i benderfynu naill ai i symud ymlaen â'u hadolygiad presennol neu, fel yr awgrymwyd gan Lywodraeth Cymru, i ailgychwyn eu hadolygiad. Ymhelaethwyd bod gweithdy wedi'i gynllunio yn Sir Ddinbych i drafod y berthynas rhwng y

Cynllun Datblygu Strategol a'r angen posibl i Sir Ddinbych ailgychwyn eu Cynllun Datblygu Lleol. Nodwyd bod nifer o gwestiynau wedi'u llunio er mwyn ceisio llywio'r gweithdy hwn, a gellir gweld y cwestiynau hyn yn yr atodiad i'r adroddiad.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn â'r berthynas rhwng y CDS a'r CDLl, eglurwyd ei bod yn ddyletswydd statudol i'r Cyd-bwyllgor gynhyrchu'r CDS ac yn yr un modd mae'n ddyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i gynhyrchu CDLl. Pwysleisiwyd mai'r bwriad oedd cynhyrchu'r CDS ochr yn ochr â'r Cynlluniau Datblygu Lleol, yn enwedig ar gyfer rhan gynnar cyfnod 25-mlynedd y CDS, er mwyn adlewyrchu cynnwys y Cynlluniau Datblygu Lleol newydd sy'n cael eu mabwysiadau a'u datblygu, er mwyn lleihau unrhyw wrthdaro posibl.

Rhoddwyd diweddariad ynglŷn â chynnydd diweddaraf rhai o'r awdurdodau lleol gyda'u CDLl, a chadarnhawyd bod lefel gref o aliniad gyda'r CDS gan yr awdurdodau lleol yn y gogledd ddwyrain. Nodwyd bod rhai o'r awdurdodau lleol eraill ymhellach ymlaen yn y broses, a phwysleisiwyd bod y CDS yn ceisio alinio faint y gallai'r awdurdodau lleol gydweithio â'i gilydd, ond fod hyn dibynnu pa gam yr oeddynt wedi'i gyrraedd yn y broses.

Adroddwyd mai'r nod yw i'r CDS osod fframwaith sy'n darparu canllawiau ar gyfer datblygiad hirdymor y CDLl, gan gefnogi'r uchelgais strategol trwy dwf economaidd parhaus. Nodwyd, unwaith y byddai CDS wedi'i fabwysiadu, byddai'n rhoi cyfle i awdurdodau lleol ddefnyddio cyd-destun y CDS a chynhyrchu CDLl sy'n ymdrin â materion lleol penodol.

Gofynnwyd cwestiwn ynghylch a fyddai datblygwyr yn gallu defnyddio polisi'r CDS i ddadlau bod rhai datblygiadau yn briodol yn yr ardal leol pe bai'r CDS yn cael ei fabwysiadu ar lefel awdurdod lleol. Cadarnhawyd, petai safle strategol wedi'i nodi'n benodol â ffin llinell goch o fewn y CDS, wedi mynd trwy'r broses archwilio, ac wedi'i fabwysiadu gyda'r CDS, yna gallai datblygwr ddefnyddio polisi'r CDS i ddadlau bod datblygiad yn briodol. Fodd bynnag, petai penderfyniad i ddefnyddio dull nad yw'n adnabod safleoedd penodol, byddai'r broses o adnabod safleoedd yn fwy amwys a generig i ddatblygwyr.

Cadarnhawyd ymhellach fod y ffigwr darpariaeth tai o 46,000 o anheddau a ddyrannwyd ar draws y Gogledd, fel y nodwyd yn yr adolygiad, yn cynnwys y niferoedd yn y saith CDLl presennol a datblygol. Nodwyd bod y ffigwr hwn yn is na'r hyn a ddisgwylir yn genedlaethol o ran darpariaeth tai.

Cwestiynwyd sut y byddai'r gwahanol lefelau o ddatblygiadau ar draws yr awdurdodau lleol, a'r gwahanol gamau cynnydd, yn cael eu hasesu. Cadarnhawyd bod yr archwiliad tystiolaeth yn ceisio dod ag asedau pob awdurdod lleol ynghyd, ac yn dilyn hyn, byddai'r gwahanol amserlenni yn cael eu hasesu cyn i'r ymgynghorwyr gynhyrchu cyfres o argymhellion ar gyfer gwaith pellach. Nodwyd y byddai canllawiau pendant gan Lywodraeth Cymru yn ddefnyddiol.

Nodwyd pryder ynghylch ARUP yn gwneud cyfran mor fawr o'r gwaith ar ran y Cyd-bwyllgor. Esboniwyd y byddai'n ofynnol i awdurdodau lleol graffu a chynghori yn unol â hynny, sicrhau gwerth am arian, a sicrhau bod ARUP yn ymgymryd â gwaith ystyrlon ar ran y Gogledd. Ymhelaethwyd bod gan ARUP yr adnoddau i ymgymryd â'r gwaith yn gyflym a'r gallu i gwmpasu amrediad o wybodaeth wrth gasglu tystiolaeth. Nodwyd hefyd bod ARUP

wedi cynhyrchu'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol ar gyfer y Cyd-bwyllgor a bod llawer o orgyffwrdd â pholisïau presennol.

Dechreuodd y cyfarfod am 14:10 a daeth i ben am 15:00.

_____

Cadeirydd

IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL

9 TACHWEDD 2026

TEITL: Diweddariad Sefyllfa'r Cynllun Datblygu Strategol

AWDUR: Andy Roberts, Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar y sefyllfa a gyrhaeddwyd gyda'r Cynllun Datblygu Strategol (SDP).

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Bod yr Aelodau yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

3.1. Diweddaru'r Aelodau ynglŷn â'r cynnydd gyda'r Cynllun Datblygu Strategol.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

4.1. Bydd yr Aelodau yn cofio o'r adroddiad diweddaru i gyfarfod diwethaf yr Is-bwyllgor hwn y cyfeiriwyd at waith sy'n dod i'r amlwg yn ymwneud ag archwiliad o'r dystiolaeth bresennol sydd ar gael a allai fod yn ddefnyddiol i baratoi'r Cynllun Datblygu Strategol, yn ogystal ag i adnabod bylchau a gwaith pellach sydd ei angen i ddarparu'r dystiolaeth ddiweddaraf i gefnogi datblygu'r cynllun.

4.2 Mae'r Cyd-bwyllgor Corfforedig wedi cyflogi ymgynghorwyr Ove Arup yn dilyn proses dendro, i gyflawni'r gwaith hwn ar ran y Pwyllgor, ac maent bellach wedi darparu Adroddiad Archwilio Tystiolaeth drafft i'w ystyried ac am sylwadau. Mae'r adroddiad drafft hefyd wedi'i rannu â thimau Polisi pob Awdurdod Cynllunio Lleol yng Ngogledd Cymru am eu barn, oherwydd yn y bôn mae'n cyflwyno canlyniad adolygiad o ddigonolrwydd, cysondeb a chwmpas y dystiolaeth gyfredol sydd ganddynt ar gyfer gwaith y Cynllun Datblygu Lleol. Mantais bellach i rannu'r adroddiad yw caniatáu i Awdurdodau Cynllunio Lleol ddeall yr argymhellion ar gyfer gwaith pellach a'u galluogi i alinio â'r gwaith hwn a'r cam sydd wedi'i gyrraedd wrth adolygu'r Cynlluniau Datblygu Lleol unigol, er mwyn manteisio ar y gwaith a/neu ddatblygu'r briff ar y cyd â'r Cyd-bwyllgor Corfforedig.

4.3 Mae'r cam casglu tystiolaeth yn hanfodol i'r camau dilynol o baratoi'r cynllun ac mae cadernid y canlyniad o ran polisïau strategol neu gynigion yn y cynllun yn uniongyrchol gysylltiedig â pha mor gynhwysfawr a chadarn yw'r sylfaen dystiolaeth. Mae hwn yn brawf allweddol o gadernid o ran paratoi ac Archwilio'r Cynllun Datblygu Strategol.

4.4 Er nad yw'r archwiliad tystiolaeth yn gyhoeddus eto, nod yr adroddiad hwn yw cyflwyno crynodeb ystyrlon i'r Aelodau o'i brif ganfyddiadau a'i argymhellion ar gyfer gwaith pellach.

Unwaith y bydd sylwadau wedi'u bwydo'n ôl a'r adroddiad wedi'i gwblhau, ac yn dilyn cymeradwyaeth gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig, bydd wedyn yn rhan o'r sylfaen dystiolaeth ffurfiol ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol a bydd ar gael i'r cyhoedd.

4.5 Yn gryno, mae'r archwiliad yn dod i'r casgliad bod gan Ogledd Cymru sylfaen dystiolaeth sylweddol a chadarn yn gyffredinol gan awdurdodau lleol, cyrff rhanbarthol a sefydliadau cenedlaethol. Mae digon o dystiolaeth i ddechrau paratoi'r Cynllun Datblygu Strategol; fodd bynnag, datblygwyd llawer o'r dystiolaeth at ddibenion cynllunio lleol ac nid yw wedi'i alinio eto i gefnogi un strategaeth ranbarthol. Y brif her felly yw integreiddio, diweddaru a safoni tystiolaeth yn hytrach na diffyg unrhyw dystiolaeth. Bydd angen rhaglen o astudiaethau rhanbarthol ychwanegol i sefydlu sylfaen dystiolaeth gyson sydd â'r gallu i gefnogi penderfyniadau strategol ar dwf, seilwaith, tai, yr economi, diogelu'r amgylchedd a'r Gymraeg.

Prif Ganfyddiadau

4.6 Adnabu'r archwiliad feysydd o gryfder presennol yn y sylfaen dystiolaeth fel a ganlyn:

- Trafnidiaeth a chysylltedd.
- Cynhyrchu a dosbarthu ynni.
- Cynllunio mwynau a gwastraff.
- Newid yn yr hinsawdd a datgarboneiddio.
- Perygl llifogydd a rheoli dŵr.
- Bioamrywiaeth a materion amgylcheddol.
- Twristiaeth ac economi ymwelwyr.
- Ystyriaethau ynglŷn â'r Gymraeg.
- Datblygu economaidd a chyflogaeth.

4.7 Yn benodol, mae gwaith rhanbarthol sydd eisoes wedi'i wneud drwy'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol, y Strategaeth Ynni Ranbarthol a'r trefniadau mwynau a gwastraff presennol, yn rhoi sylfaen gadarn ar gyfer paratoi'r Cynllun Datblygu Strategol.

4.8 Er bod tystiolaeth yn bodoli ar draws y rhan fwyaf o feysydd polisi, canfu'r archwiliad sawl problem gyda'r dystiolaeth:

- Amrywiadau yn oedran y dystiolaeth ar draws awdurdodau.
- Gwahanol fethodolegau a ddefnyddir ar gyfer rhagfynegi ac asesu.
- Dulliau anghyson o hierarchaethau aneddiadau a chynllunio twf.
- Lefelau amrywiol o dystiolaeth seilwaith.
- Gwahaniaethau mewn dulliau i asesu'r Gymraeg.
- Tystiolaeth gyfyngedig wedi'i pharatoi'n benodol ar raddfa ranbarthol Gogledd Cymru.

Bylchau Allweddol mewn Tystiolaeth

4.9 Y bwlch mwyaf arwyddocaol a adnabuwyd yw diffyg fframwaith tystiolaeth gofodol rhanbarthol cynhwysfawr a all lywio:

- Dosbarthiad twf ar draws Gogledd Cymru.
- Lleoliadau datblygu strategol.
- Hierarchaeth aneddiadau.
- Penderfyniadau cynllunio trawsffiniol.
- Llunio polisi strategol.

4.10 Yn ogystal, mae angen tystiolaeth bellach i:

- Brofi senarios twf amgen.
- Asesu goblygiadau seilwaith.
- Cymharu canlyniadau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol.
- Datblygu a chyfiawnhau strategaeth twf rhanbarthol a ffefrir.

4.11 Yn olaf, mae angen tystiolaeth i sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion polisi Cymru'r Dyfodol, yn enwedig ynglŷn â:

- Dynodiad posibl Llain Werdd yn ardal Wrecsam a Glannau Dyfrdwy.
- Cynllunio Seilwaith Gwyrdd Strategol.
- Adferiad natur a chysylltedd ecolegol.

Rhaglen Waith a Argymhellir

4.12 Mae'r adroddiad yn argymell rhaglen o astudiaethau rhanbarthol pellach i ddarparu'r dystiolaeth angenrheidiol i gefnogi'r Cynllun Datblygu Strategol. Cyflwynir yr astudiaethau hyn yn y tabl a ganlyn ac maent wedi cael eu trefnu i gydnabod y drefn y mae angen eu blaenoriaethu a'u paratoi, i gyd-fynd â rhaglen ac amserlen y Cytundeb Cyflawni. Wedi dweud hynny, mae'r gwaith a argymhellir yn debygol o gymryd o leiaf 18 mis i'w gwblhau, sy'n cyferbynnu ag amseriad y Cytundeb Cyflawni ar gyfer paratoi'r Strategaeth a Ffefrir, sydd ychydig dros flwyddyn i ffwrdd.

Cam 1: Sylfeini Strategol
• Fframwaith Tystiolaeth Gofodol Strategol.
• Astudiaeth Hierarchaeth Aneddiadau.
• Asesiad o'r Gymraeg.
• Fframwaith Seilwaith Gwyrdd ac Adferiad Natur.
• Astudiaeth Dŵr, Llifogydd a Gwydnwch Arfordirol.
Cam 2: Twf a Chyflawnadwyedd
• Asesiad Strategol o'r Farchnad Dai.
• Asesiad o Anghenion Economaidd a Chyflogaeth.
• Asesiad Capasiti Seilwaith.
• Asesiad Rhanbarthol Sipsiwn a Theithwyr.
• Asesiad Hyfywedd.
• Astudiaethau Twristiaeth a Manwerthu.
Cam 3: Datblygu Strategaeth
• Rhaglen Asesu Safleoedd Posib.
• Asesu Safleoedd Strategol.
• Asesiad Opsiynau Gofodol.
• Datblygu Strategaeth Twf a Ffefrir.

4.13 Felly, mae gwaith pellach yn mynd rhagddo i herio'r angen am yr astudiaethau hyn a argymhellir, a'u cynnwys, a fydd yn arwain at raglen wedi'i mireinio, gyda mwy o ffocws yn perthyn iddi, gobeithio. Manteision hyn yw sicrhau bod gwaith yn cael ei wneud sy'n gwbl angenrheidiol er mwyn cadw at yr amserlen, ac i alinio â'r lwfansau cyllidebol a wnaed ar gyfer gwaith ymgynghori yn y cynllun ariannol tymor canolig tair blynedd sydd wedi'i baratoi i'w ystyried a'i gymeradwyo gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

4.14 Felly, mae'r gallu i ddiffinio'r gwaith hwn a'i gwblhau mewn modd amserol yn peri risg allweddol ar y cam hwn o baratoi'r cynllun. Yn ychwanegol at hyn mae'r angen i sicrhau bod angen caffael y gwaith pellach, os caiff ei gomisiynu gan ymgynghorwyr (sy'n debygol iawn yn yr achos hwn), yn y ffordd fwyaf effeithlon er mwyn osgoi oedi gweinyddol sy'n rhoi baich ar y gwaith o baratoi'r cynllun.

Casgliad

4.15 Mae'r archwiliad yn dod i'r casgliad bod Gogledd Cymru mewn sefyllfa dda i ddechrau paratoi'r Cynllun Datblygu Strategol. Mae'r dystiolaeth bresennol yn fan cychwyn cryf, ond mae angen gwaith ychwanegol i greu sylfaen dystiolaeth ranbarthol gydlynol a all gefnogi dewisiadau strategol ar dwf, seilwaith, diogelu'r amgylchedd a datblygu cynaliadwy. Bydd comisiynu astudiaethau blaenoriaeth yn gynnar yn hanfodol i gynnal cynnydd yn erbyn amserlen y Cynllun Datblygu Strategol. Nid yw Gogledd Cymru yn wynebu sefyllfa o ddiffyg tystiolaeth; ond mae'n wynebu her gydag integreiddio rhanbarthol. Y brif flaenoriaeth yw datblygu sylfaen dystiolaeth gyson, gyfredol ac wedi'i halinio'n rhanbarthol a all fod yn sail i'r Cynllun Datblygu Strategol.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

5.1. Bydd costau'n cael eu tynnu o gyllidebau presennol CBC y Gogledd lle gwnaed darpariaeth i gefnogi'r gwaith hwn, gyda'r gefnogaeth angenrheidiol gan dimau Cyfreithiol a Chyllid y CBC. Bydd y CBC hefyd yn ceisio sicrhau pob cyfle am gymorth ariannol pellach gan Lywodraeth Cymru.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

6.1. Mae'r gofynion a'r camau penodol i gynhyrchu Cynllun Datblygu Strategol wedi'u nodi yn Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Cynllun Datblygu Strategol) (Cymru) 2021.

ATODIADAU:

Atodiad 1: Dim

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

"Mae gan y CBC ddyletswydd statudol i baratoi Cynllun Datblygu Strategol ac mae'r fframwaith statudol wedi'i ystyried gan y Pwyllgor hwn. Mae'r argymhellion ar gyfer eu nodi yn unig ac nid ydynt yn cymeradwyo unrhyw safbwynt polisi gwirioneddol, strategaeth a ffefrir, dyrannu safle neu ddogfen ymgynghori.

Wrth i'r Cynllun Datblygu Strategol fynd rhagddo, bydd angen i adroddiadau yn y dyfodol adnabod ymhellach y cam statudol perthnasol, gofynion ymgynghori, dyletswyddau asesu, ac ati. Gall gweithdai anffurfiol i Aelodau gynorthwyo datblygiad y Cynllun Datblygu Strategol, ar yr amod eu bod yn cael eu defnyddio ar gyfer ymgysylltu a thrafodaeth yn unig, gydag unrhyw allbynnau materol yn cael eu bwydo i'r broses ffurfiol o adrodd a gwneud penderfyniadau."

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

"Nid oes gennyf unrhyw wrthwynebiad i'r penderfyniad a geisiwyd ac mae'r costau a amcangyfrifir o gyflawni'r Cynllun Datblygu Strategol yn cael eu hystyried yn barhaus.

Bydd yn cael ei gynnwys yn ein gwaith fel rhan o'r adolygiadau cyllideb rheolaidd, y broses gyllideb flynyddol yn ogystal ag yn y cynllun ariannol tymor canolig."

IS-BWYLLGOR CYNLLUNIO STRATEGOL

9 TACHWEDD 2026

TEITL: Adolygiad o'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol

AWDUR: Andy Roberts, Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Rhoi cipolwg i'r Aelodau ar yr adolygiad o ddogfen gynllunio sylfaenol, Cymru'r Dyfodol – y Cynllun Cenedlaethol 2040, ei oblygiadau ar gyfer gweithio a chynllunio rhanbarthol, a'r cyfleoedd i gymryd rhan yn y broses adolygu.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Bod yr Aelodau yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn.

3. Y RHESWM AM Y PENDERFYNIAD

3.1. Ceisio cymeradwyaeth yr Aelodau ar gyfer yr ymateb sy'n dod i'r amlwg ac ychwanegu at hyn o'u safbwyntiau nhw.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

4.1. Adolygiad Llywodraeth Cymru o'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol yw'r diwygiad mawr cyntaf o Gymru'r Dyfodol – y Cynllun Cenedlaethol 2040 ers ei fabwysiadu yn 2021. Bydd yr adolygiad yn datblygu fframwaith gofodol cenedlaethol newydd i lywio blaenoriaethau cynllunio, seilwaith, tai, datblygu economaidd ac amgylcheddol ledled Cymru hyd at 2050.

4.2 Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r broses adolygu, cyfleoedd ymgysylltu, materion allweddol sy'n cael eu hystyried, yr amserlen, a'r goblygiadau i randdeiliaid rhanbarthol a lleol.

Beth sy'n cael ei adolygu?

4.3 Mae'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol yn eistedd ar frig system gynllunio statudol Cymru ac mae'n darparu'r cyd-destun strategol ar gyfer:

- Cynlluniau Datblygu Strategol
- Cynlluniau Datblygu Lleol
- Prosiectau Seilwaith Arwyddocaol
- Penderfyniadau buddsoddi cenedlaethol a rhanbarthol
- Penderfyniadau rheoli datblygu

4.4 Mabwysiadwyd y fframwaith presennol, Cymru'r Dyfodol – y Cynllun Cenedlaethol 2040, yn 2021. Bydd y fframwaith diwygiedig yn ymestyn y gorwel cynllunio i 2050 ac yn sefydlu gweledigaeth newydd ar gyfer sut y dylid cynllunio lleoedd, cymunedau, seilwaith ac adnoddau naturiol ledled Cymru. Fframwaith Datblygu Cenedlaethol [HTML] | LLYW.CYMRU

4.5 Mae Llywodraeth Cymru wedi lansio ymgynghoriad ar dair elfen:

1. Datganiad Drafft o Gyfranogiad y Cyhoedd
Mae'r ddogfen hon yn nodi:

- Sut y bydd ymgysylltu â rhanddeiliaid a chymunedau'n digwydd
- Camau'r ymgynghoriad
- Gofynion gweithdrefnol
- Rhaglen arfaethedig a'r amserlen ar gyfer paratoi'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol diwygiedig

2. Cynllun Ymgysylltu Cenedlaethol Drafft
Mae'r ddogfen hon yn amlinellu:

- Sut y bydd sgwrs genedlaethol ar ddyfodol Cymru yn cael ei chynnal
- Themâu allweddol a chwestiynau i'w trafod
- Dulliau ar gyfer ymgysylltu â chymunedau a sefydliadau

3. Galwad am Dystiolaeth
Gwahoddir rhanddeiliaid i gyflwyno:

- Tystiolaeth strategol
- Data ac ymchwil
- Cyfleoedd datblygu
- Blaenoriaethau seilwaith
- Cynigion polisi
- Heriau lleol a rhanbarthol

4.6 Mae hwn yn gyfle sylweddol i ddylanwadu ar y fframwaith cyn i'r drafftio ddechrau. Mae'r adolygiad ar gam cynnar a gall mewnbwn rhanddeiliaid helpu i lunio cwmpas a chynnwys y fframwaith yn y dyfodol. Er bod yr ymgynghoriad cychwynnol hwn yn dod i ben ar 20 Tachwedd 2026, bydd cyfleoedd pellach i gyflwyno tystiolaeth i gefnogi materion rhanbarthol a lleol sy'n effeithio ar Ogledd Cymru, ac mae gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig gynrychiolaeth ar Grŵp Rhanddeiliaid Cenedlaethol y Sector Cyhoeddus, sydd â'r rôl o olrhain cynnydd yr adolygiad.

4.7 Bydd yn ddefnyddiol i Aelodau ystyried cyn y cyfarfod unrhyw fater y maent yn teimlo sydd o arwyddocâd rhanbarthol y dylai Llywodraeth Cymru ei ystyried i'w gynnwys neu gyfeirio ato yn yr adolygiad o'r Cynllun Cenedlaethol. Bydd y CBC yn paratoi ymateb ffurfiol i'r ymgynghoriad drwy'r Swyddog Cynllunio Datblygu Strategol Rhanbarthol, a bydd hyn yn cael ei rannu'n ddigidol gyda'r Aelodau ar gyfer sylwadau gan nad yw'r dyddiad cau ar 20 Tachwedd yn cyd-fynd â chyfarfod pellach yr Is-bwyllgor. Byddem yn gwerthfawrogi adborth yr aelodau yn y cyfarfod ar y 9fed ac mewn ymateb i rannu'r ymateb drafft i helpu i lunio'r ymateb fydd yn cael ei anfon yn ôl at Lywodraeth Cymru.

4.8 Mae Llywodraeth Cymru yn ceisio barn ar y meysydd a ganlyn:

- Dyfodol Cymru hyd at 2050
- Beth sy'n gwneud lleoedd a chymunedau llwyddiannus
- Y Gymraeg a hunaniaeth ddiwylliannol
- Blaenoriaethau economaidd rhanbarthol – twf a ffyniant economaidd
- Yr angen am gartrefi a thai - gofynion tai

- Twf a ffyniant economaidd - safleoedd cyflogaeth strategol
- Anghenion trafnidiaeth a chysylltedd digidol
- Cyfleoedd ynni adnewyddadwy
- Heriau gwytnwch hinsawdd
- Gofynion buddsoddi mewn seilwaith

4.9 Mae'r rhestr uchod hefyd yn cynrychioli'r math o faterion strategol y bydd y Cynllun Datblygu Strategol yn eu hystyried ac mae pryder, wrth i'r cynllun cenedlaethol ddod i'r amlwg ochr yn ochr â'r Cynllun Datblygu Strategol, ac ar amserlen debyg, y gall dyblygu neu orgyffwrdd o rolau ddod i'r amlwg, oni bai bod Llywodraeth Cymru yn glir iawn ar y dechrau i ddiffinio'r gwahaniaethau a'r cwmpas polisi priodol rhwng y cynllun cenedlaethol, Cynlluniau Datblygu Strategol a Chynlluniau Datblygu Lleol. Mae hwn yn gam cyntaf hanfodol er mwyn egluro beth mae pob cynllun yn ei wneud a sut maen nhw'n ategu ei gilydd yn hytrach na gorgyffwrdd.

Materion rhanbarthol i'r Cynllun Cenedlaethol eu hystyried

4.10 Wrth feddwl am faterion rhanbarthol y gellid cyfeirio atynt mewn ymateb i'r ymgynghoriad hwn, gallai rhestr gychwynnol gynnwys:

- Beth yw'r weledigaeth genedlaethol ac is-ranbarthol ar gyfer Cymru erbyn 2050?
- Sut y gellir darparu a chynnal twf economaidd a lles hirdymor hyd at 2050 o ystyried bod y rhaglenni presennol a ariennir gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn dod i ben yn 2036 a bod Cynlluniau Twf Rhanbarthol wedi'u bwriadu i fod yn gynlluniau 10 mlynedd yn unig;
- Yr angen i adrannau eraill Llywodraeth Cymru greu strategaethau cenedlaethol ystyrlon sy'n darparu arweiniad ystyrlon ac yn canolbwyntio ar gyflawni materion megis Seilwaith Ynni Cenedlaethol (e.e. niwclear), Seilwaith Digidol, galluogi gwelliannau i gynhyrchu a chyflenwi pŵer, y gellir eu hymgorffori yn y Cynllun Cenedlaethol a'r Cynllun Datblygu Strategol;
- Ffocws ar ariannu a chyflawni seilwaith trafnidiaeth mawr ar raddfa fwy nag a ariennir neu y gellir ei gyflawni ar hyn o bryd drwy'r Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol a phrosiectau a ariennir gan Grant (e.e. croesfannau pontydd mawr, ffyrdd osgoi, ffyrdd lliniaru trefol, gorsafoedd rheilffordd newydd)
- Ffordd gadarn a chyson o asesu effeithiau a manteision twf a datblygiad ar y Gymraeg a diwylliant Cymru, gan gynnwys cydnabod hunaniaeth ranbarthol;
- Mwy o ffocws ar ddarparu cyfraddau uwch o dai fforddiadwy sy'n rhoi cyd-destun lleol i gadw talent ifanc yn yr ardaloedd y gwnaethon nhw dyfu i fyny ynddynt, cael mynediad at swyddi o safon gerllaw, yn ogystal â diwallu ystod ehangach o anghenion nag sy'n cael ei ddarparu ar eu cyfer ar hyn o bryd;
- Sut i ddarparu ffocws ar ardaloedd gwledig Cymru sy'n darparu ymyriadau polisi cadarnhaol drwy Strategaeth Datblygu Gwledig ac sy'n mynd i'r afael o ddifrif â materion tai gwledig, cyflogaeth a menter wledig, cadw poblogaeth, hygyrchedd, addasu i'r hinsawdd, gwytnwch llifogydd, cynnal cymunedau cynaliadwy, a buddsoddi ym myd natur;
- Yr angen brys i gymryd agwedd fwy cytbwys a phragmatig at effaith ac adferiad natur mewn perthynas â thwf a buddsoddiad, er mwyn caniatáu i Gymru elwa yn llawn o gyfleoedd buddsoddi sylweddol sydd dan fygythiad ar hyn o bryd yn sgil ffocws anghymesur ar 'effeithiau' natur hyd yn oed pan fo'r rhain yn anodd eu mesur neu eu meintioli;
- Ffocws ar ddatblygu cynllun buddsoddi seilwaith cenedlaethol a rhanbarthol, wedi'i gydlynu mewn cydweithrediad â'r darparwyr seilwaith allweddol, gan ganolbwyntio blaenoriaethau buddsoddi presennol ac yn y dyfodol o amgylch cyfleoedd yn y dyfodol ar gyfer twf, buddsoddiad, a datblygu cymunedol cynaliadwy.

4.11 Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr o gwbl, a byddwn yn parhau i weithio arni yn y cyfnod cyn dyddiad cau'r ymgynghoriad. Gwahoddir aelodau i roi eu barn a'u hadborth ar yr uchod, yn ogystal â chodi materion pellach y maent yn teimlo sydd yr un mor berthnasol i'r ymateb i'r ymgynghoriad sy'n cael ei baratoi gan y Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Amserlen ar gyfer yr Adolygiad

4.12 Mae Llywodraeth Cymru wedi llunio amserlen ddangosol eang ar gyfer y broses adolygu fel a ganlyn:

Carreg Filltir	**Amseru**
Ymgynghoriad a Galwad am Dystiolaeth yn Agor	Awst 2026
Ymgynghoriad yn Cau	20 Tachwedd 2026
Sgwrs Genedlaethol a Chasglu Tystiolaeth	2026-2027
Datblygu Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Diwygiedig Drafft	2027-2029
Ymgynghoriad ac Archwiliad Ffurfiol	2028-2029
Cyhoeddi'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol Diwygiedig	Gaeaf 2029/30

4.13 Nid diweddariad polisi yn unig yw'r adolygiad o Gymru'r Dyfodol – y Cynllun Cenedlaethol 2040. Mae'n gyfle unwaith mewn degawd i lunio strategaeth ofodol hirdymor, blaenoriaethau buddsoddi a fframwaith datblygu Cymru hyd at 2050. Bydd ymgysylltiad cynnar gan randdeiliaid rhanbarthol a lleol yn hanfodol er mwyn sicrhau bod polisi cynllunio cenedlaethol yn y dyfodol yn adlewyrchu anghenion ac uchelgeisiau Gogledd Cymru a'i gymunedau.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

5.1. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol ynghlwm wrth ymateb i'r ymgynghoriad hwn gan Lywodraeth Cymru.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

6.1. Nid oes gofyniad statudol i ymateb i'r ymgynghoriad hwn ond mae'n gyfle clir i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig ddylanwadu ar yr adolygiad o'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol, yn enwedig mewn perthynas â materion sy'n cael eu mewnforio i Ranbarth Gogledd Cymru, yn ogystal ag egluro sut y bydd y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol yn cyd-fynd â'r Cynllun Datblygu Strategol, yn hytrach na gorgyffwrdd ag o, ac i'r gwrthwyneb.

ATODIADAU:

Atodiad 1: Dim

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro:

"Nid oes gennyf unrhyw bryderon sylweddol o ran y gyfraith na llywodraethu."

ii. Swyddog Cyllid Statudol:

"Nid yw'r penderfyniad a geisir yn creu ymrwymiad ariannol, ac nid oes gennyf sylwadau pellach o safbwynt priodoldeb ariannol."